

تعیین سهم عوامل موثر بر شادکامی در دانشجویان

دکتر حسن احدی^۱ و نسرين باقری^۲

دریافت مقاله: April 17, 2012
پدیرش مقاله: August 10

شادکامی، یکی از مفاهیم نسبتاً مهم در زندگی روزمره ی افراد است. فهم و تسهیل شادکامی و بهزیستی روانی و تعیین عوامل موثر بر این دو مقوله، موضوع اصلی روان شناسی مثبت نگر است. هدف پژوهش حاضر، تعیین سهم عوامل موثر بر شادکامی در دانشجویان بود. بدین منظور، در یک پژوهش از نوع همبستگی، ۳۶۴ دانشجو (۱۸۳ زن، ۱۸۱ مرد) بصورت تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای از بین دانشجویان دانشگاه علوم و تحقیقات تهران انتخاب و از نظر شادکامی، ویژگی‌های شخصیتی، جو خانوادگی، سلامت روان، خوش بینی و سبک‌های مقابله‌ای مورد آزمون قرار گرفتند. تحلیل رگرسیون گام به گام پس از حذف متغیرهای سن، جنس، سطح تحصیلات، تعداد فرزندان خانواده، سبک‌های مقابله‌ای مساله مدار و اجتنابی، بیانگری، استقلال، پیشرفت مداری، سازماندهی و کنترل که همبستگی معناداری با شادکامی نداشتند، نشان داد که نزدیک به ۵۵ درصد از واریانس متغیر شادکامی توسط متغیر ویژگی‌های شخصیت، سبک مقابله‌ای هیجان مدار، مولفه‌های راحت با خود، راحت با دیگران و توانایی رویارویی با مقتضیات مربوط به سلامت روانی، انسجام، تعارض، منطقی- فرهنگی، پرتکاپو- تفریحی، اخلاقی- مذهبی و خوش بینی تبیین می‌شود.

واژه‌های کلیدی: شادکامی، سلامت روان، سبک‌های مقابله‌ای

مقدمه

تا ۵۰ سال گذشته، روان شناسی بیشتر متمرکز بر تشخیص و درمان اختلالات رفتاری بود. از نظر سلیگمن (۲۰۰۲) احساس شادکامی به عنوان یک پدیده ی هیجانی مثبت، برای انسان ضروری است و به زندگی او معنا می‌بخشد. هیجان‌ات مثبت، موجب گسترش دامنه ی توجه و در نتیجه افزایش آگاهی نسبت به شرایط جسمانی و محیطی می‌شود. پژوهش‌ها نشان می‌دهد که افراد شاد، به علت استفاده از استراتژی‌های کارآمد تر، تصمیم‌گیری‌های موثرتری نیز در زندگی

۱. دپارتمان روان شناسی، دانشگاه علامه طباطبایی تهران. تهران، ایران.

۳. دانش آموخته ی دپارتمان روان شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران، ایران. (نویسنده ی مسوول)

دارند (آسپینوال و استودینگر، ۲۰۰۱) در حالی که تعیین عوامل موثر بر شادکامی موضوع ساده ای نیست (دینر و لوکاس، ۲۰۰۰). مطالعات نشان می دهد که افراد شاد و ناشاد نیمرخ های شخصیتی متفاوتی دارند (فرانسیس و رایبیز، ۲۰۰۰) برونگرا، خوش بین و دارای عزت نفس بالا و منبع کنترل درونی هستند (دینر، ایموس، لارسن، لاراسن و گریفین، ۱۹۹۱؛ کاستا و مک کری، ۱۹۸۰؛ فارنهام و بروین، ۱۹۹۰؛ هیلز و آرگایل، ۲۰۰۱؛ چنج و فارنهام، ۲۰۰۱؛ کاتز، یالبون، فرانسیس و رایبیز، ۲۰۰۴).

همچنین، پژوهشهای مختلف نشان داده است که گسترش مهارت ها، حفظ ارتباط با افراد پیرامون و اعضای خانواده، زندگی در محیطی امن و گسترش مهارت ها برای فعالیت های هدفمند ورزش، خوردن غذاهای با کیفیت، فعالیت های تفریحی و تمامی عواملی که به شکلی در حیات ما سهم دارند (آرگایل، ۲۰۰۱؛ دینر و همکاران، ۱۹۹۱؛ لیکن، ۱۹۹۹؛ کاهنمن، دینر و شوارتز، ۱۹۹۹) مذهب و معنویت (مایرز، ۲۰۰۰؛ راین و دسی، ۲۰۰۰؛ آدامز، بیزند، درابس، زامبارنو، ۲۰۰۰؛ سلیگمن، ۲۰۰۲؛ آدلر و فالگی، ۲۰۰۵) ثروت، بودن در طبیعت (باس، ۲۰۰۰)، شرایط محل زندگی (دینر، ۲۰۰۰، مایرز، ۲۰۰۰) و سلامتی (دینر و همکاران، ۱۹۹۱، آلبرکستن، ۲۰۰۳) در افزایش احساس شادکامی موثر است. با توجه به یافته های موجود، هدف این پژوهش تعیین سهم عوامل موثر بر شادکامی در دانشجویان ایرانی است.

روش

این پژوهش، یک تحقیق همبستگی بود. جامعه آماری آن دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران بود که از این جامعه، ۳۶۴ نفر (۱۸۳ دانشجوی پسر، ۱۸۱ دانشجوی دختر) با روش نمونه گیری تصادفی چند مرحله ای انتخاب و با پرسشنامه ی شادکامی آکسفورد^۱، پرسشنامه پنج عامل شخصیتی^۲، پرسشنامه ی سبک های مقابله ای^۳، پرسشنامه ی خوشبینی^۴، پرسشنامه ی سلامت روانی^۵ و پرسشنامه ی جو خانواده^۶، مورد ارزیابی قرار گرفتند.

پرسشنامه شادکامی آکسفورد که توسط آرگایل، مارتین و کروسلند (۱۹۸۹) تهیه شده، ۲۹ ماده دارد. آنها پایایی این پرسشنامه را با استفاده از روش آلفای کرونباخ آزمودنی ۰/۹۰ گزارش

1. Oxford Happiness Questionnaires
2. Big Five personality traits
3. Coping Styles Questioner

4. Optimism Questionnaire
5. Mental Health Questioner
6. Family Environment Scale

کرده اند. علی پور و نوربالا (۱۹۹۴) و لیاقت دار، جعفری، عابدی و سمیعی (۲۰۰۸) نیز ضریب پایایی و اعتبار این پرسشنامه را در نمونه ی ایرانی مورد تایید قرار داده اند.

پرسشنامه ی ان ایی او، یکی از آزمون های شخصیتی است که بر اساس تحلیل عوامل و توسط مک کری و کوستا (۱۹۸۰) معرفی و فرم تجدید نظر شده ی این پرسشنامه توسط همین مولفین ارائه شده است. پرسشنامه ی کوتاه NEO بر اساس پنج ویژگی اصلی (روان نژندی، برون گرایی، انعطاف پذیری، دلپذیر بودن و مسوولیت پذیری) طراحی شده است. در ایران، همسانی درونی بر پایه آلفای کرونباخ برای این عوامل به ترتیب ۰/۸۶، ۰/۷۳، ۰/۵۶، ۰/۶۸، ۰/۸۷ گزارش شده است (گروسی، ۲۰۰۱).

پرسشنامه ی سبک های مقابله با استرس، توسط کارور، شایر و تیروب (۱۹۸۹) طراحی شده و سه موقعیت گسترده ی کنار آمدن (سبک مقابله ی مساله مدار، سبک مقابله ی هیجان مدار و سبک مقابله ی اجتنابی) را اندازه گیری می کند. فرخزاد (۲۰۰۷) ثبات درونی این پرسشنامه را برای سبک مقابله ی مساله مدار ۰/۷۸، برای سبک مقابله ی هیجان مدار ۰/۷۶ و برای سبک مقابله ی اجتنابی ۰/۷۷ گزارش کرده است. در این پژوهش، ضریب آلفا این متغیر بر نمونه مورد مطالعه جداگانه ۰/۶۵ محاسبه شد.

پرسشنامه ی خوشبینی، توسط اسپچیر و کارور (۱۹۸۵) تهیه شده است و در حالت کلی به عنوان توقعات مثبت تعریف می شود. این مقیاس ۱۲ آیتم دارد. پایایی و اعتبار این مقیاس ۰/۷۶ و ۰/۷۹ گزارش شده است (فرخزاد، ۲۰۰۷). در این پژوهش، ضریب پایایی این مقیاس ۰/۷۱ محاسبه شد.

پرسشنامه ی سلامت روانی، توسط ویگ (۱۹۹۹) و با ۱۶ ماده برای اندازه گیری سلامت روانی طراحی شده است. این پرسشنامه، ۳ مولفه ی راحت با خود، راحت با دیگران و توانایی رویارویی با مقتضیات زندگی می سنجد. ضریب آلفای کرونباخ این مقیاس برای نمره ی راحت با خود ۰/۷۸، برای نمره ی راحت با دیگران ۰/۷۶ و برای نمره ی کل سلامت روان برابر با ۰/۸۱ محاسبه شده است (فرخزاد، ۲۰۰۷). در این پژوهش، ضریب آلفای این متغیر بر نمونه مورد مطالعه جداگانه ۰/۸۱ محاسبه شد.

پرسشنامه ی جو خانواده، از ۹۰ عبارت و ۱۰ خرده مقیاس تشکیل شده است که این خرده مقیاسها ادراک اشخاص را در مورد ویژگی های اجتماعی - محیطی خانواده مورد ارزیابی قرار می دهد. پایایی خرده مقیاس های این پرسشنامه، دامنه ای از ۰/۵۲ تا ۰/۹۱ بوده است (موس و موس،

۱۹۸۸). در ایران، هنجاریابی مقیاس جو خانواده توسط ملاشریفی، خسور و همکاران (۱۳۸۴) صورت گرفت و ضریب آلفای به دست آمده در خرده مقیاس انسجام ۰/۷۹۰، بیانگری ۰/۷۳۳، تعارض ۰/۶۹۹، استقلال ۰/۷۶۶، پیشرفت مدار ۰/۶۹۸، منطقی- فرهنگی مدار ۰/۷۱۹، تفریحی مدار ۰/۵۲۷، اخلاقی- مذهبی مدار ۰/۷۲۹، سازماندهی ۰/۷۴۲ و کنترل ۰/۵۵۹ است (ملاشریفی و همکاران، ۲۰۰۵).

در این پژوهش، با توجه به تعداد و نوع متغیرهای پیش بین روان شناختی، خانوادگی، شخصی و جمعیت شناختی از روش تحلیل رگرسیون گام به گام استفاده شد و داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS ویرایش ۱۶ مورد تحلیل قرار گرفت.

یافته ها

مولفه های توصیفی متغیرهای مورد مطالعه، در جدول ۱ ارایه شده است.

جدول ۱: خلاصه ی شاخص های آماری مربوط به نمره های آزمودنی ها در متغیرهای مورد مطالعه

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	متغیرها	میانگین	انحراف معیار
شخصیت	۳۹/۸۵	۳/۷۳۳	تعارض	۲۳/۲۸	۳/۴۴۳
مساله مداری	۳۵/۲۳	۴/۲۸۲	استقلال	۲۷/۷۲	۳/۲۸
هیجان مداری	۳۸/۲۴	۴/۴۷۷	پیشرفت مداری	۲۹/۱۰	۳/۴۷۶
اجتنابی	۲۸/۱۵	۴/۵۹۸	منطقی- فرهنگی	۲۴/۶۴	۳/۷۵۳
راحت با خود	۱۵/۸۴	۲/۷۵۳	پرتکاپو- تفریحی	۲۷/۹۸	۳/۲۱۵
راحت با دیگران	۱۹/۴۴	۲/۶۵۳	اخلاقی- مذهبی	۲۶/۲۵	۲/۸۶۸
توانایی رویارویی با مقتضیات	۱۹/۵۶	۲/۸۱۲	سازماندهی	۲۸/۴۵	۳/۹۵۴
سلامت روانی	۵۴/۸۴	۶/۵۳۰	کنترل	۲۷/۴۹	۳/۲۷۹
انسجام	۲۹/۸۶	۳/۷۵۶	محیط خانواده	۲۷/۴۵	۱۸/۴۵۴
بیانگری	۲۹/۳۷	۳/۱۸۰	خوش بینی	۳۶/۶۱	۳/۱۷۷
شادکامی	۹۸/۵۷	۱۳/۳۷۱			

براساس اطلاعات جدول بالا در خصوص توزیع نمره های آزمودنی ها در متغیرهای مورد مطالعه ویژگی های شخصیت (درون گرایی و برونگرایی)، سبک های مقابله ای (مساله مدار، هیجان مدار

و اجتنابی)، سلامت روانی (راحت با خود، راحت با دیگران و توانایی رویارویی با مقتضیات) محیط خانواده (انسجام، بیانگری، استقلال، تعارض، پیشرفت مداری، منطقی- فرهنگی، پرتکاپو- تفریحی، اخلاقی- مذهبی، سازماندهی و کنترل) و خوش بینی به عنوان متغیرهای پیش بین و شادکامی به عنوان متغیر ملاک در نظر گرفته شد (جدول ۲).

جدول ۲: خلاصه ی تحلیل رگرسیون برای پیش بینی شادکامی بر اساس متغیرهای روان شناختی و خانوادگی و جمعیتی

Sig	t	ضرایب		پیش بینی کننده ها
		استاندارد نشده	استاندارد شده	
۰/۴۱۰	۰/۸۲۵	-	۸/۰۰۳	عدد ثابت
۰/۰۰۱	۳/۲۸۴**	۰/۱۵۶	۰/۷۴۰	توانایی رویارویی با مقتضیات
۰/۰۰۱	۵/۹۶۴**	۰/۲۵۵	۱/۲۳۶	راحت با خود
۰/۰۱۸	۲/۳۸۷*	۰/۰۹۸	۰/۲۹۲	هیجان مداری
۰/۰۱۱	۲/۵۵۳*	۰/۱۰۲	۰/۴۲۹	خوش بینی
۰/۰۰۱	۴/۸۲۰**	۰/۱۹۴	۰/۶۹۷	شخصیت
۰/۰۰۱	-۳/۸۰۲**	-۰/۱۴۷	-۰/۵۷۳	تعارض
۰/۰۰۵	۲/۸۳۰**	۰/۱۱۳	۰/۴۰۱	انسجام
۰/۰۰۱	۳/۵۵۴**	۰/۱۶۰	۰/۸۰۴	راحت با دیگران
۰/۰۰۵	-۲/۸۰۶**	-۰/۱۰۵	-۰/۴۳۸	پرتکاپو- تفریحی
۰/۰۰۷	۲/۷۲۴**	۰/۱۰۵	۰/۳۷۲	منطقی- فرهنگی
۰/۰۳۲	-۲/۱۵۶*	-۰/۰۸۳	-۰/۳۸۷	اخلاقی- مذهبی

$R^2 = ۰/۷۳۹$ ؛ R تعدیل شده؛ $R^2 = ۰/۵۴۶$ ؛ $F = ۳۸/۴۴۵$ ؛ $p < ۰/۰۰۱$

معنا دار در سطح $۰/۰۵$ * معنا دار در سطح $۰/۰۱$ **

همان طور که در جدول بالا مشاهده می شود، طبق مناسب ترین مدل به دست آمده از تحلیل رگرسیون گام به گام و پس از حذف متغیرهای جمعیتی (سن، جنس، سطح تحصیلات، تعداد فرزندان خانواده) و متغیرهای روان شناختی و خانوادگی (سبک های مقابله ای مساله مدار و اجتنابی) مولفه های محیط خانواده (بیانگری، استقلال، پیشرفت مداری، سازماندهی و کنترل) که همبستگی معنا داری با شادکامی نداشتند، معلوم شد که نزدیک به ۵۵ درصد از واریانس متغیر شادکامی، توسط یازده متغیر ویژگی های شخصیت، سبک مقابله ای هیجان مدار، مولفه های

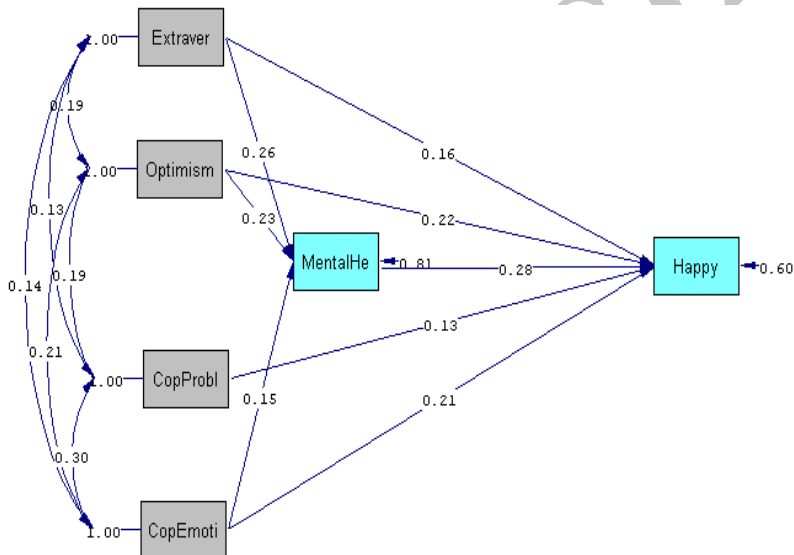
راحت با خود، راحت با دیگران و توانایی رویارویی با مقتضیات مربوط به سلامت روانی و ۵ متغیر مربوط به محیط خانواده (انسجام، تعارض، منطقی - فرهنگی، پرتکاپو - تفریحی، اخلاقی - مذهبی) و خوش بینی، تبیین می شود. مقدار R مشاهده شده (۰/۷۳۹) نیز نشان دهنده ی آن است که مدل رگرسیون خطی حاضر، به خوبی می تواند برای پیش بینی استفاده شود؛ علاوه بر این، نسبت F محاسبه شده (۳۸/۴۴۵) در سطح اطمینان حداقل ۹۹ درصد معنا دار است. بنابراین، می توان نتیجه گرفت که متغیرهای ویژگی های شخصیت، سبک های مقابله ای هیجان مدار، مولفه های راحت با خود، راحت با دیگران و توانایی رویارویی با مقتضیات مربوط به سلامت روانی و ۵ متغیر مربوط به محیط خانواده و خوش بینی با متغیر شادکامی، همبستگی معنا دار دارند. با توجه به علامت ضرایب به دست آمده و با مراجعه به آماره ی t و سطوح معنا داری، می توان قضاوت کرد که همبستگی به دست آمده بین مولفه های پرتکاپو - تفریحی، تعارض و اخلاقی - مذهبی و شادکامی منفی است اما بقیه ی متغیرها؛ یعنی ویژگی های شخصیت، سبک مقابله ای هیجان مدار، مولفه های راحت با خود، راحت با دیگران و توانایی رویارویی با مقتضیات، انسجام، منطقی - فرهنگی و خوش بینی همه مثبت است. در نهایت، با توجه به این توضیحات و ضرایب به دست آمده می توان معادله رگرسیون را بر اساس ضرایب رگرسیون استاندارد شده (ستون بتا) به صورت زیر تدوین کرد:

$$\begin{aligned} \text{شادکامی} = & ۸/۰۰۳ - (\text{انسجام}) ۰/۱۱۳ + (\text{تعارض}) ۰/۱۴۷ - (\text{ویژگی های شخصیت}) ۰/۱۹۴ + (\text{خوش بینی}) ۰/۱۰۲ + \\ & (\text{هیجان مداری}) ۰/۰۹۸ + (\text{اخلاقی - مذهبی}) ۰/۰۸۳ - (\text{منطقی - فرهنگی}) ۰/۱۰۵ + (\text{پرتکاپو - تفریحی}) ۰/۱۰۵ - \\ & (\text{راحت با دیگران}) ۰/۱۶۰ + (\text{راحت با خود}) ۰/۲۵۵ + (\text{توانایی رویارویی با مقتضیات}) ۰/۱۵۶ \end{aligned}$$

به منظور تدوین مدلی در خصوص پیش بینی شادکامی با استفاده از بهترین متغیرهای پیش بین به روش تحلیل مسیر، اقدام شد؛ به همین دلیل ابتدا یک مدل رگرسیون گام به گام انجام شد و متغیرهایی که در گام های مختلف، سهم معنا داری در پیش بینی شادکامی داشتند برای مدل تحلیل مسیر نگه داشته شده و سایر متغیرها کنار گذاشته شدند. در این راستا، متغیرهای برونگرایی خوش بینی، سبک مقابله ای مساله مدار، سبک مقابله ای هیجان مدار و سلامت روانی برای مدل تحلیل مسیر باقی مانده و مورد استفاده قرار گرفتند. همانطور که در نمودار ۱ دیده می شود باقیمانده ی واریانس شادکامی ۰/۶۰ است و از این رو ۴۰٪ واریانس توسط ۵ متغیر پیش بین، تبیین شده است. همه ی متغیرهای پیش بین، سهم معناداری در پیش بینی داشتند ($P < ۰/۰۵$).

همچنین متغیرهای برونگرایی، خوش بینی و سبک مقابله ی هیجان مدار به طور غیر مستقیم نیز به واسطه ی متغیر سلامت روانی قادر به پیش بینی شادکامی بودند؛ به عبارت دیگر، علاوه بر اثرات مستقیم، به طور غیرمستقیم هم بر شادکامی اثر داشتند.

ذکر این نکته نیز ضروری است که اغلب متغیرهایی که از مدل خارج شدند، زمانی که به تنهایی وارد معادله ی رگرسیون می شدند، سهم معنا داری در پیش بینی داشتند اما با ورود پنج متغیر مذکور، سهم معنا داری نداشتند؛ به سخن دیگر، این پنج متغیر، قادر بودند سهم سایر متغیرهایی که از مدل خارج شده اند را نیز تبیین کنند.

نمودار ۱: مدل تحلیل مسیر برای تبیین شادکامی براساس بهترین پیش بینی کننده های شادکامی

علاوه بر اینکه تمامی ضرایب مسیر، بین شادکامی و سایر متغیرها معنادار بود، شاخص های نیکویی برازش کل مدل تحلیل مسیر (نمودار ۱) نشان دهنده ی معناداری کل مدل بود. بررسی شاخص های نیکویی برازش، نشان می دهد که این شاخص ها مناسب و با کفایت است. از این رو، علاوه بر معناداری ضرایب مسیر، مدل اریه شده برای تبیین روابط متغیرهای پیش بین با شادکامی نیز از کفایت لازم برخوردار و با داده ها مطابقت می کند.

بحث و نتیجه گیری

هدف از انجام پژوهش حاضر، تعیین سهم عوامل موثر بر شادکامی بود. نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون برای پیش‌بینی شادکامی، نشان داد که نزدیک به ۵۵ درصد واریانس متغیر شادکامی توسط یازده متغیر ویژگی‌های شخصیتی، سبک مقابله‌ای هیجان‌مدار، مولفه‌های راحت با خود راحت با دیگران و توانایی رویارویی با مقتضیات مربوط به سلامت روانی، منطقی- فرهنگی پرتکاپو- تفریحی، انسجام تعارض، اخلاقی- مذهبی) و خوش‌بینی قابل تبیین است. در مورد برونگرایی و شادکامی، یافته‌های این پژوهش، با نتایج پژوهش‌های فارنهام، آدریان، چنج و هلن (۲۰۰۰) فارنهام و بروین (۱۹۹۰) هیل و آرگایل و فارنهام (۲۰۰۱) کاتز، یالبون، فرانسیس و رایبیز (۲۰۰۴) همخوان است. به نظر می‌رسد که یکی از عوامل شادکامی، داشتن پیوندها و روابط اجتماعی است و برونگرایان، بیش از افراد درونگرا به تجارب جدید دست می‌زنند و روابط اجتماعی بیشتری نسبت به آنها دارند. از سوی دیگر درونگرایی با انزوای بیشتر و خلق پایین همراه است و از این رو، درونگرایان شادی کمتری نسبت به برونگرایان تجربه می‌کنند. در ارتباط با سلامت روانی و شادکامی، یافته‌های این پژوهش با یافته‌های پژوهش‌های دینر و همکاران (۱۹۹۱) و آلبرکتسن (۲۰۰۳) و در ارتباط با خوش‌بینی و شادکامی، با پژوهش‌های داینر و لوکاس (۲۰۰۰) همخوان است.

یافته‌های گوناگون، نشان داده‌است که شادی با سلامت روانی رابطه دارد. تحلیل‌ها بیانگر آن است که سلامت روان، نقش متغیر رابط بین شادکامی و متغیرهای دیگر شامل برونگرایی، خوشبینی، سبک مقابله مساله‌مدار و سبک مقابله هیجان‌مدار را ایفا می‌کند. در مورد سبک مقابله‌ای با شادکامی یافته‌های پژوهش حاضر با عقاید و یافته‌های پژوهش‌های لاهمان و آرویس (۲۰۰۰) همخوان است. استفاده از سبک مقابله‌ای مناسب با تغییر خود فرد یا با تغییر موقعیت و یا انفصال فرد از موقعیت همراه است و می‌تواند با کمک به فرد در مواجهه با مشکلات، موجبات رضایت فرد را فراهم کند. سبک مقابله‌ای مساله‌مدار با حل مساله، احساس موفقیت و به تبع آن احساس شادی همراه است؛ به عبارت دیگر، ممکن است احساس موفقیت، واسطه‌ی بین سبک مقابله‌ای مساله‌مدار و شادی باشد. در ارتباط بین انسجام، رضایت از زندگی و کیفیت زندگی با شادکامی پژوهش حاضر، با یافته‌های پژوهش‌های آدلر و فالگی (۲۰۰۵) همخوان است. به دلیل ارتباط مفهومی نزدیک بین این متغیرها دور از انتظار نیست که متغیرهای مذکور با هم رابطه داشته باشند.

ارتباط با ویژگی اخلاقی - مذهبی و شادکامی که در یافته ی حاضر منفی است با یافته های فرانسیس و جونز و ویلکاکس (۲۰۰۰) نهون (۲۰۰۷) آدامز (۲۰۰۰) و مایرز (۲۰۰۰) همخوان نیست. می توان اینگونه نیز نتیجه گرفت که این جنبه از پژوهش متاثر از شرایط اجتماع است.

References

- Adams , T.B.,Bezner, M.E., Drabbs, r.j., Zambarano., & Stieinhadt, M.A.(2000). Conceptualization and measurement of the spiritual and psychological Dimensions of wellness in a college population *Journal of American Colleg Health*, 48, 165- 173.
- Adler, M.g.& Fagley, N.S.(2005) Appreciation: Indiridal differences difinding waloe and meaningas a uni que predictor of subjective well- being. *Journal of per sonality* , 73, 412-425.
- Albektens,G. (2003). *Happiness and related Factors in Pregnant Women*. Chulalongkorn university, Bangkok, Thailan
- Alipoor, A., & Noorbala, A. A. (1994). The study of introductory validity and reliability Oxford happiness inventory in Tehran universities students. *Journal Thought and behavior*, 5 , 1 , 2. (Persian).
- Alipoor, A., Noorbala, A.A., Ejaee, J., & Motieian, H. (2000). Happiness and body security action , *Journal of Psychology*, 4, 3. 22-46. (Persian).
- Argyle, M., Martin, M., & Lu, L.(1995). Testing for stress and happiness: The role of social cognitive factors. In C. D. Spielberger, & I. G. sarason, (Eds), *Stress and emotion*, Washington, DC: Taylor & Franicis.
- Argyle, M., Martin, M., & Crossland, J. (1989). Happiness as a function of personality and social encounters. In J.P. Forgas & J.M. Innes (Eds.), *Recent advances in social psychology:An international perspective* (pp. 189- 203). Amsterdam: NorthHolland, Elsevier Science.
- Argyle.M. (2001). *The Psychology of happiness*. Great Britain: Routledge.
- Aspinwall , L. & Staudinger ,U.(2003). *A Psychology of Human Strengths. Fundamental Questions and Future Directions for a Positive Psychology*. Washington, DC: American Psychological Association.
- Buss.D.M. (2000). The evolution of happiness. *American Psychologist* , 55(1). 15 -23.
- Carver, C.S., Scheier, M.F., & Weintraub, J.K. (1989). Assessing Coping Strategies: A Theoretically Based Approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, 56, 267 283.
- Cheng, H., & Furnham, A. (2001). Attribution style and Personality as Predictors of happiness and mental health. *Journal of Happiness Studies*, 2, 307.327.
- Costa , P.T. & Macrae , R. (1980) Influence of extraversion and neuroticism on Subjective Well – being. *Journal of Personality and social Psychology*, 338,668- 678.
- Diener, E., & Lucas, R. E. (2000). Subjective well-being running Head: Emotional well-being. Chapter in M.Lewis & J. M. Haviland (Eds). (2000) *handbook of Emotions* (2nd.Ed.). NewYork: Guilford. PP. 325-337
- Diener, E., Emmons, R., Larsen, R. & Larsen, R. & Griffin, s.(1991). The Satisfaction with Life Scale. *Journal of Personality Assessment*, 49:71-75.
- Farokhzad, P. (2007). *A Cross Cultural of adolescents' stress and coping in relation to personality, family environment and happiness orientations*. Panjab University, Chandigarh,India.
- Francis, L. J., & Robbins, M. (2000). Religion and happiness: A study in empirical theology. *Transpersonal Psychology Review*, 4(2), 17-22.
- Furnham,A., & Brewin , C.G. (1990). Personality and happiness. *Personality and Individual differences*, 11, 761-763.
- Furnham, A., & Cheng, H. (2000). Laytheories of happiness. *Journal of Happiness Studies*, 1 , 227– 246.
- Garousifarshi, M. (1998). *Standardization of personality five factors inventory*. Ph.D. Thisis. Trbiyat Modares university.
- Hills, P., & Argyle, M. (2001). Happiness, introversion extraversion and happy introvert. *Personality and Individual Differences*, 30. 595-608.
- Kahneman, D., Diener, E., & Schwartz, N.(1999). *Well-being: The Foundations of Hedonic Psychology* . New York: Russell sage Foundation.
- Katz, R. J., Yalbon., Francis, L.J., & Robbins. M. (2004). Religisity, Personality , and happiness: Study among Israeli male undergraduates. *Journal of Happiness studies* , 5, 315-333.

- Liaghatdar, M. J., Jafari, E., Abedi, M.R., Samiee, F. (2008). Reliability and Validity of the Oxford Happiness Inventory among University Students in Iran. *The Spanish Journal of Psychology*, 11, 1, 310-313
- Lomhman, B.J., & Arvis, P. A. (2000). Adolescent stressors, coping strategies, and psychological Health studied in the family context. *Journal of youth and Adolescence*, 29, 1, 10-43.
- Lykken, D. (1999). *Happiness: The Nurture of Joy and Contentment*. New York: St Martin's Press.
- Molasharifi, S., Vakhshour, H., & Salimizadeh, K. (2005). Standardization the effect of family scale for Tehran Iranian family. *Journal Family Research*, 3, 255-268.
- Myers, D. (1992). *The Pursuit of Happiness*. New York: Morrow.
- Myers, D.G. (2000). The Funds, Friends, and faith of happy people. *American psychologist*, 55, 56-57.
- Ryan, R.M., & Deci, E.L. (2000).). The " what" and "why" of goal Pursuits: human needs and the self – determination of behavior. *Psychological inquiry*, 11, 227-268.
- Seligman, M. (2002). *Authentic Happiness*. New York: Free Press.
- Veenhoven, R. (2006). Healthy happiness: Effects of happiness on physical health and the consequences for preventive health care. *Journal of Happiness Studies*, 15-11.
- Wig, N. (1999) Mental health and spiritual values: A view from the East. *International Review of Psychiatry*, 11, 92-96

Archive of SID